

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo: na
soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „3.—“; „4.50“
za četrt leta „1.50“; „2.25“

Posamične številke se dobivajo v pri-
dajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov.,
v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se
upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici
Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti
frankovano, ker nefrankovana se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se računajo po 7 nov.
vrstica v petitu; za naslove v debelih
črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga
obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd.
se računajo po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate pre-
jema upravnistvo v ulici Torrente 12.
Odprte reklamacije so proste poštnine.

„Edinost“ je moč.

Podpora učečej se mladini.

Z veseljem opazuje človekoljub, da se v sedanjih časih mnogo več pozornosti obrača na nežno mladino nego poprej. Posebno nam Slovincem, ki smo tako maloštevilni, pa vender duševno nadarjen narod, naložena je sveta dolžnost, da pazljivim okom gledamo na naše mlado cvetje, da je kolikor mogoče gojimo in podpiramo, da tu in tam uzgojimo iz mlade bilke krepko drevo, ki donaša pozneje vkusno sadje, in se svojo krasoto razveseljuje opazovalca.

Marsikateri odlični možak slovenski se je boril v mladosti z britko usodo in taka usoda čaka tudi naše naslednike.

Z veseljem opazujemo, da se v Slovincih začnejo gledati na to, da na našo nadejpolno mladino pazimo se skrbnim očesom. Pomilovanja vredni so naši mladi učenci na kmetih, ki imajo daleč v šolo, in morajo posebno o zimskem času pod milim nebom zmrzavati in trpeti glad. Koliko je tacihi slovenskih dečkov posebno v goratih krajih, ako pohajajo šest let šolo da se večino svoje najrežnejše dobe, od 6. do 12. leta svoje starosti ob šolskih dneh preživijo ob suhem kruhu!

Lepa je tedaj naprava v nekaterih občinah blizu Maribora, posebno ob vznožji Pohorja, kakor n. pr. v Rušah ob koroške železnici, ali v Framu (Frauheim), da se s hribov došlim dečkom daje vsaj nekaj tople juhe o poludne!

V isti namen so začeli snovati po mestih na Slovenskem „dijaške kuhinje“, od kar se je narodno gibanje začelo živahneje razvijati in odkar nemški meščani ne dajejo več podpore vrednim dijakom brez razlike narodnosti. Na podli način je enkrat „Marburger Zeitung“ očitala slovenskim dijakom Mariborskega gimnazija, da so nehvaležni, ker so si pozneje kot možje v javnih službah v svesti svoje narodnosti (po mišljenji omenjenega časnika — nehvaležni.) Dobro jo je bila zavrnila „Südsteirische Post“ in potem je bil nekaj časa mir z „nehvaležnimi“ dijaki.

S tem, da se snujejo dijaške kuhinje, stavijo se slovenski mladeniči na lastne noge, cepi se jim narodni ponos. Zavedati se morajo učenci, komu so dolžni hvale in komu morajo potem svoje sile posvečevati, namreč onemu narodu, ki jih je podpiral v mladih letih.

Dozdeva se nam, da so najbolj vzgledno urejene dijaške kuhinje v Celji in na Ptujem; kajti tam se je organizacija razširila tudi na kmete, od koder uprav prihajajo podpore potrebni mladeniči.

Premožnejši kmetje, ki niso preveč udaljeni od gimnazijskega mesta, sami zalagajo svoje sinove v studijah vsaj v začetku hrano, katero jim privažajo v mesto. Tako bi tudi marsikateri roditelji, ki nimajo sinov v šolah, o tej ali onej priliki v mesto dospelši, lahko v dijaško kuhinjo prinašali to ali ono, kar doma lahko pogrešajo. Posebno marljivo so začeli nabirati za dijaško kuhinjo v Celjske in Ptujске okolici, kjer se v vsakej fari deluje v to svrhu. Treba je tudi, da kmetje pomagajo meščanom, ker so narodnjaki po mestih uže tako preobloženi z mnogim narodnim dajanjem, podpirajoči narodna društva, podjetja in slov. časnike.

Tudi tukaj v Trstu imamo „dijaško kuhinjo“, ki objavlja vsako poletje svoje račune. Tukaj dobiva okolo dvajset dijakov iz okolice dvakrat na teden obed in to ob ponedeljkih in četrtnih. Če je kje na Slovenskem potrebno, da se vzgaja slovenski inteligentni naraštaj, pred vsem potrebno je to v Trstu in v okolici, kjer je italijanski življenj jako agresiven.

Nekdo je predlagal, da bi se naj podpiralo tiste stariše, ki pošiljajo sinove v latinske šole. Nam se zdi, da bi se to jako težko izvrševalo.

Mi smo tega mnenja, naj bi se tudi tukaj na Primorskem, po Krasu začelo nekoliko delati v prosep tega lepega in plemenitega podjetja. Dobro vemo, da je okolica celjska in ptujška premožnejša od tržaške, pa nekaj bi se vender dalo izvršiti, da bi podpirali s poljskimi pridelki odbor dijaške kuhinje v Trstu.

Zavedni narodnjaki na Proseku, na Kontovelu, v Bazovici in drugod naj blagovolijo pretresati to zadevo; tudi Dolina se je vedno odlikovala po vzglednem narodnjstvu in razumništvu. Najprimerneje se nam dozdeva, da bi se gospodje župniki in učitelji poprijeli te ideje in ljudem na srce pokladali, kako lepo bi bilo podpirati slovenske dijake v Trstu.

V velikih mestih se trudijo preskrbljati učeči se mladino letovišča; za mladino v osnovnih šolah se v tem smislu dela in skrbi uže več let.

Da bi revno mladino Dunajskih srednjih šol mogli pošiljati v letovišča, povabil je profesor pl. Schrötter mnogo odlične dunajske gospode v posvetovanje.

Za okrepčevalni odmor naše mladine o počitnicah nam Slovincem ni treba skrbeti; naši dijaki tega nahajajo dovolj v lepej naši domovini.

Odboru naše tržaške dijaške kuhinje bi svetovali, naj bode strog o vsprejema-

nji revnih dijakov; prevelika dobrosrčnost ne prinaša tukaj nobene koristi. Vse, kar je polovičarskega, brez duha, brez razvitih duševnih vzmožnostij, naj se odpravi.

Na delo tedaj, okoličani; pristopajte v pomoč mestnim narodnjakom in podpirajte tudi vi to napravo, ki bode vam na korist, da vam pomaga vzgajati domače razumništvo.

Reva v Kropi na Gorenjskem.

Pod tem naslovom prinaša „Slovenski Narod“ z dne 15. febr. članek, v katerem poroča o strahovito žalostnem stanju Kropi, tega nekdanjega imovitega gorenjskega rudnika, ki je prišel v zadnjem času na beraško palico. Cele čete žreb-ljarjev in kovačev popuščajo sedaj svoje domovje in hodijo po sosednjih gorenjskih vaseh, da si isprosijo najpotrebnejšega živeža in da vsled lakote ne poginejo. Poročila žalibog niti resnice ne dohajajo in niso še dosegla tistega uspeha, da bi se za žalostne razmere v Kropi zanimanje obudilo v krogih vlade in deželnega odbora kranjskega.

Dolenjec, Istran, Furlan in Čič s trdom obdeluje košček svojega polja in vinograda; živi res da mučno in preskromno; delajo, trpijo in stradajo. Toda žreb-ljarski kovač v Kropi nema za živo nobenega premoženja, ni premožnega, ni nepremožnega; ako torej pride čas, da tudi dela nema, tedaj mora prijeti za beraško palico, ako neče obležati in za gladom umreti. Če mu konečno tudi beraška palica ne pomaga, skoro mu je misliti na kazniva pota, na krađe ali še huja hudodelstva, ker živeti vender le hoče, kakor sleherni živa stvar.

Podobna usoda tlači tudi naše rojake v Kamni Gorici.

Pomoč mora k tem razmeram priti in to nujno. Pomoč se tudi uže pripravlja. Načelnik deželne vlade kranjske, zvest si svojih dolžnostij, je uže storil prve korake, ker je bil osobno stopil med obupane ljudi, da se je o njihovem stanju sam prepričal. Verujemo, da sedaj previdni predsednik tudi snuje načrt pomoči. Če se prav poroča, bode se baje uže prihodnje dni sklicala enketa in njena naloga bode proučiti to važno socialno vprašanje in določiti nasvete, kako bode odstraniti zapreke normalnih in zdravih razmer v Kropi in

Kamni Gorici. To se bode tudi izvestno posrečilo, ako se povsem primerno sestavi nameravana enketa.

O tem tožnem stanju smo prejeli nedavno tudi dopis

z Gorenjskega.

Žrebljarstvo hira uže več let. Angležke tovarne izdelujejo z boljimi stroji žrebljev v tolikem številu, da bode kmalo več žrebljev za nove, kakor fižolov. Zato Kropenski mojstri z Angleži ne morejo konkurirati, in vzdržali so se le s tem, da so delavcem plačevali prave „hungerlöhne“. Od zgodnje zore do pozne noči je delavec zaslužil jedva 40 novcev na dan. Nekateri so dolžili podjetnike, da delavce odirajo. Zdaj se pa vidi, da to ni res; ko bi Kropenski tovarnarji toliko dobička imeli, izvestno bi bili zdaj rajši nekaj dobička spustili iz rok, nego da opuste vse delo. Najbrž so uže poprej le za silo se izhajali in živeli o starih prisluženih novcih; zdaj pa se je kupčijstvo tako obrnulo, da jim bolje kaže, ostaviti ves obrt.

Se žreblji ni nič. Zato je nasvetoval pisec teh vrstic uže pred nekaterimi leti, naj Kropenci začnejo izdelovati kako drugo železnino. Zdaj se bode sklicala „enketa“. Toda „enketa“ je prazna, če se samo govori, pa nič ne stori. Pred nekaterimi leti je zborovala v Ljubljani „kmetijska enketa“, in stavili smo v njo velike nadeje. Pa črnogledi so uže tedaj rekali: „Črez mesec dnij bode vse zopet pozabljeno, kar se tukaj govori.“ V resnici je bilo tako. Kje vidimo kakšen sad one enquete? S tako enketo nam zatorej ni nič pomagano. Vender pa se nadejem, ako bi hoteli merodajni krogi po enketnem ukrepu zadremati, da jim velika beda v Kropi tega ne dovoli, ker bode vedno glasneje klicala na pomoč.

Ako se enketi posreči, žrebljarstvo zopet za par mesecev oživi, to bode le slaba pomoč, in poprej ali slej pride zopet do krize. Morebiti bi bolje kazalo izdelovati kose, sekire, motike, srpe in drugo železno orodje. Sicer je tega blaga tudi uže dovolj in ponuja se od vseh strani. Ker so pa Kropenci zadovoljni z majhno plačo, mislim, da bi tudi Kropenski mojstri tako robo lahko dajali nekaj bolj v ceno, nego se dobiva od drugod, in tako bi se ohranil obrt. Kmetško orodje se vedno potrebuje in se vedno še bolje plačuje, nego žreblji. Tudi puškarji obrt bi bil dober. V Steyru dobivajo navadni puškarji po 1.50 do 2 gld. na dan; boljši pa po 20 gld. na teden. Tudi Boroceci si zaslužijo v dobrih časih po 1 gld.

PODLISTEK.

O človeških dolžnostih.

Ital. sps. l. S. Ivič Pellico, prel. Jos. K.—v.

XXI.

O nedostojnej ljubezni.

(Dalje.)

Takšne žene so nevarnejše od samih nesramnic. Večkrat ne zavajajo človeka samo s svojo ljubeznjivostjo in izumljeno zapeljivostjo, nego še večkrat z nekaterimi krepkostmi, z upanjem, katero vzbujajo, da si mislimo v njih več dobrega nego pokvarjenega. Ne oklepaj se tega upanja, ako vidiš v njih praznoto, ali druge še večje pogoške. V svojej sodbi bodi strog; ne govori slabega o njih, ne pretiravaj si njih pogoškov, ali izmotaj se o pravem času, ako misliš, da si uže pal v njih zanjke.

Cim bolj si po prirodi nagnen, da čestiš zaslužne žene, tim bolj skrbi, da si ne šteješ v prijateljico žene, ki ima le srednje, površne kreposti.

Neravni mladeniči in njihove tovari-

šice se bodo šalili s teboj; krstili te bodo prevzetneža ali plašnega licemerca. Ne brigaj se zato in preziraj njih sodbo. Ne bodi ponosen, ni plašen, ni licemerec, ali ne osramoti svojih čutov nikoli. Svoje srce ohrani čisto, ali je pokloni ženi, katera je podpolno vredna tebe in dostojna tvojega spoštovanja.

Kdor ljubi izvrstno ženo, ne izgublja časa z robsko udvornostjo, ne pase je s prilizovanjem in praznimi vzdih. Krepstna žena bi tega ne trpela, nego sramovala bi se, da ima tako popačenega in mehkuznega ljubimca. Ona ceni le iskreno prijateljstvo čestitega moža, ki se manje trudi z ljubeznivim govorenjem, nego s tem, da so jej všeč njegovi hvalevredni nazori in čini.

Žena, ki prenaša otročjo poslušnost moža sklonjenega ob njenih nogah, katera rada gleda, kako mož podlo prenaša vse njene hire in skrbi le to, da jej ugaja z hlinjeno dvorljivostjo in laskavim miganjem. — taka žena, pravim, dokazuje, da so zelo plitki njeni pojmi o samej sebi in o njem. Kdor ljubi tako življenje, kdor ljubi brez plemenite svrhe, ne koristi mnogo na svetu. Kdor nema dobre volje poboljšati se v tem, da se ukloni vzvišenej kreposti, ta razsiplje sree in um; izvestno mu ostane le malo srčnosti v življenja borbi. Ne go-

vorim pa tu o podpolno sprijenih ženskih; poštenjak se jih sramuje, in sramotno bi bilo, ako bi se jim ne ugibal.

Ako se ti katera domneva vredna tvoje ljubezni, ne goji sumnje, ne ljubosumnosti; ne terjaj, da te brezumno obožava.

Izberi dobro, in ljubi pošteno; ne trpinči sebe, ne svoje izvoljene z nestrpno pohlepnostjo; ne vznemirjaj se, če prijazno odgovarja tujčevaj uljudnosti; ne zahtevaj, da gine od milobe do tebe.

Bodi jej udan in privrčen; poklanjaj svoje občudovanje in udvornost tej njenej uslugi, da te je dvignola do vzvišenega stvara; ne sili je pa, da ti skazuje večjo ljubezen, nego jo v resnici more.

Ljubosumneži in oni, ki se jeze, da niso dosti ljubljani, pravi so okrutneži. Bolje je odpovedati se radosti, nego pokvariti se v njej. Odpovej se rajše ljubezni, nego da bodeš posilnik, ali da se zaradi ljubezni pogreznesh v katerokoli strast.

XXII.

O spoštovanji deklic in tujih žen.

Zaroči se ali ne; spoštuj pa vedno deviški in zakonski stan.

Ni nežnejše stvari od dekliške nedolžnosti. Ne jemlji si najmanje svobode občujoč z dekleti. Čuvaj se, da tvoja beseda ne obežasti njih mišljenja, ali vznemirja njih srca; varuj se, da ne izustiš v dekličinej prisotnosti, ako tudi udaljen, nič tacega, kar bi merilo na njeno lehkocivnost ali na zaljubljenost njeno. Najmanjša prilika lahko umani spoštovanje do deklice ter odpre pot obrekovanju. Kako lahko izgubi priliko ženitbe, ki bi jo bila morebiti osrečila. Ako se zaveže, da ti je počelo srce bti za deklico, katere roko upaš zaman, ne razkrivaj jej svojega ljubezenskega zublja, temveč prikrivaj ga z vso skrbjo. Mogla bi se morebiti tudi ona vneti za tebe, ter tako biti žrtva nesrečne strasti.

Ako pa doznaš nasprotno, da te je katera ljubila, katere nisi hotel ali mogel vzeti, trudi se in skrbi, da jej povrneš notranji mir. Ugibaj se jej podpolno. Hudoben zločinec je oni, komur je všeč usajati v srca nedolžnim deklicam nesrečno strast, ki ne poraja družega nego žalost in sramoto.

(Dalje prih.)

in tudi več na dan. Ne samo, da se vojaških pušek vedno več potrebuje, tudi lovske puške se spravljajo vedno v denar. Zdaj hočejo v Pešti napraviti veliko puškarsko tovarno, da se ustrezno madžarskemu samoljubju; denarja imajo v ta namen že 300.000 gld., in morebiti bodo ljudi postavili k ognju, ki niso imeli še nikoli železa ali kladiva v rokah. Ni-li verjetno, da bi se Kropenci tacega dela poprej nanačili, ki uže iz mladih nog znajo, kako je se železom ravhati? Pri vojaških puškah se vedno kaj promeni ali kaj novega iznajde; lahko bi bili zatorej Kropenci veseli, ako bi dobili tovarno za vojaške puške. Pri lovskih puškah je pa delo še stanovitnejše, ker se jih leto na leto prodaje. Z lovske puškami pa bode še mnogo dela, ker se bodo zdaj vse prenašale po sistemu repetirk. Z dvocevko more lovec samo dvakrat zaporedno ustreliti, in če dvakrat ne zadene, mu zver ubeži. Repetirka ima pa šest strelcev zapored. Tudi bode repetirka lažja, ker ima eno cev. Vsi boljši lovci si naroče zategadelj rajše repetirke, kakor jim svetuje „Jagdzeitung“. Dela bode zatorej toliko, da se ni bati, da bi Kropenci se svojo konkurenco uničili Borovce, naše slovenske brate na Koroškem. Oboji bodo imeli zaslužka dovolj. Naj se pa Kropenci odločijo za kmetško orodje ali za puške, brez velike denarne podpore ne gre. Ali jim pa enketa more in hoče oskrbeti to podporo?

Deželni zbor kranjski.

XIII. seja dne 13. januarja.
(Dalje).

Za njim je govoril g. deželni predsednik baron Winkler, ki je povdarjal, da načelnega nasprotnika ta zakon nima, potem zavrača od prejšnjih govornikov izražene pomisleke. Občinam se ne bodo nakladala nova bremena, ker je njihov delokrog po zakonih uravnan, in se morejo pritožiti pri višjih gospodskih, ako bi se jim hotelo kaj novega nakladati. Baron Švegelj je trdil, da je zakon v marsikaterem oziru pomisleka vreden; različen je pač od vladnega načrta in drugih zakonov, ne tako bistveno, kakor je trdil, in tudi gledé pokojnine se njegove trditve ne strinjajo s pomisleki, ki jih je izraževal. Stroški bodo deželi sicer res nastali, ali na druge strani se bode veliko prihranilo pri zemljišni odvezi in tako dežela ne bo dosti čutila novega bremena. Sicer si pa gosp. deželni predsednik pridržuje razne pomisleke zavračati še v posebnej razpravi pri bodočih paragrafi.

Dr. Keesbacher, ki je prišel z deželnim predsednikom kot vladni zastopnik k tej obravnavi, zavrača nekatere trditve barona Švegelja in omenja, kako se zdravniki razdeljujejo na razne dežele. Iz tega pogleda je razvidno, da ima Kranjska veliko premalo zdravnikov; na Avstrijskem pride na 10 [] kilometrov en zdravnik, na Kranjskem pa na 113 [] kilometrov. Samo v Dalmaciji in Bukovini je slabše, kjer pride na 114, oziroma na 137 [] kilometrov en zdravnik.

Baron Švegelj se je za njim zopet oglasil ter se obrnil proti gosp. deželnemu predsedniku, češ, da se mu zahvaljuje za ljubeznjive besede, s katerimi je obsojal njegov govor.

Gosp. deželni predsednik baron Winkler odgovarja, da baronu Švegelju ni očital „einen Schwall von Worten“ — prazno besedovanje — ampak je le rekel, da se je na eni strani kazal prijatelja vladnemu načrtu, potem pa je z mnogimi besedami ta načrt pobijal in svoje prejšnje trditve paraliziral. — Baron Švegelj tega popravka ni poslušal, ampak je po svojem govoru nekoliko razburjen odšel v stransko sobo, kamor so mu sledili nekateri njegovih tovarišev.

Po končnej besedi poročevalca, ki je tudi zavračal pomisleke predgovornikov, pričnjen se posebna razprava.

Pri posebnej razpravi se sprejmeta §§ 1. in 2. brez premembe. Pri § 3. omenja poslanec Kavčič, da se tretji odstavek premalo ozira na velike občine, ker imajo male občine toliko zastopnikov, kakor velike. V ribniškem okraju bi imele n. pr. šestere občine, ki štejejo 4000 duš 6 zastopnikov, štiri občine z 10.000 prebivalci pa samo 4. Torej nasvetuje dostavek, da odposljuje občine, ki štejejo čez 1000 prebivalcev v zdravstveni zastop poleg župana tudi županstvene člane.

Poslanec Stegnar pa v 4. odstavku popravi neko stilistično pomoto.

Poročevalec dr. Vošnjak pravi, da se za g. Kavčičev predlog v imenu odseko-

vem ne more izreči, ki je to reč tudi pretresal. Od g. Stegnarja sprožena reč pa je le tiskoven pogrešek.

Gosp. deželni predsednik preporeča, da naj se dostavek g. Kavčiča odkloni.

Pri glasovanju obvelja § 3. s pristavkom gosp. Kavčiča in pa popravkom g. Stegnarja.

§§ 4. in 5. sta bila sprejeta brez spremembe.

Pri § 6. omenja poslanec Svetec, da ima deželna vlada pri imenovanju zdravnikov preveč pravice; dežela plačuje, deželna vlada gospoduje. Torej nasvetuje, da naj se v prvem odstavku izpusti beseda „dogovorno s političnim oblastvom“ in zopet sprejme prvotni vladni načrt.

Deželni predsednik baron Winkler pravi, da se vlada ne bode vtikala v občinske ali deželne pravice, ker spoštuje avtonomijo; ker pa g. Svetec nasvetuje prvotni vladni načrt, strinja se s to spremembo, katero preporeča tudi poročevalec dr. Vošnjak. § 6. se nato sprejme s spremembo, kakor jo je nasvetoval g. Svetec.

§ 7. se potrdi brez ugovora; pri § 8. pa omenja poslanec Stegnar, da mora v petem odstavku stati „okrožni“ ne „okrajni“ zdravnik. Tudi opozoruje, da je v tem paragrafu jako ostra določba, ker se za ranocelnike, ki bodo provizorično ostali, ne določuje nobena pokojnina. Nasvetuje torej, da naj se za nje določi pokojnina od 25 do 50 odstotkov njihovih plač, kar bi deželnemu zakladu ne prizadevalo dosti stroškov, ker je takih ranocelnikov uže jako malo in so vsi uže precej v letih.

Baron Apfaltrern preporeča, naj se v petem odstavku izpusti določba gledé pokojnine zdravnikov in nasvetuje resolucijo, po kateri naj se uravnajo te pokojnine. Poročevalec nasprotuje nasvetovanima spremembama, ki se pri glasovanju tudi odklonite, ter se sprejme § 8. nespremenjen.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Pretekli teden odgovoril je minister-ski predsednik grof Taaffe na Plenerjevo interpelacijo o zdravstveni (sanitetnej) postavi, katero je sklenol češki deželni zbor, katera je po mnenju nemške manjine naperjena proti nemškim zdravnikom. Po tej postavi bodo občine z mešanim prebivalstvom prisiljene jemati v službo zdravnike, večje obeh deželnih jezikov. To Nemcem ni po volji, zato bi radi v državnem zboru rogovili proti tej zelo pravičnej postavi. Stvar sama na sebi spada v področje deželnega in ne državnega zbora. Ministerski predsednik je pa vendar odgovoril na interpelacijo točno in jasno in je bil tudi pripravljen odprti debato o tej stvari. Desnica pa se ni hotela spustiti v pretresovanje ter je prešla na dnevni red. Postava, ki nemške poslance tako silno peče in katero je češkega deželnega zbora narodna večina sklenola brez njih, proti kateri so liberški in drugi nemški mestni zbori povzdignoli svoj glas, bila je proti njih volji predložena cesarju v potrjenje in je tudi uže potrjena ter bode kmalu stopila v veljavo. Mi se temu veselimo, ker je postava pravična in v resnici liberalna ter bode na korist obema narodnostima na Češkem.

Ogerski državni zbor praznuje. Proračunska razprava je končana in poslanci se pripravljajo sedaj na posvetovanje nove postave ob obdačenju spirita. Ogerski državni zbor bode najbrže porabil to priliko, da se ogerska državna polovica okoristi na naš račun. Madžari se hočejo odškodovati za to, ker so našej državnej polovici storili nekoliko koncesij s postavo za obdačenje sladkorja. Debata o postavi za obdačenje spirita bode živahna, kar na Ogerskem ni baš v navadi, ako pomislimo, da je ogerska gospodska zbornica v enej samej seji malone brez debate vzprijela in potrdila državni proračun. Da se ogerski magnati, ki so po svojem rodu in po odličnih mestih, katera zavzemajo, v državnej upravi vendar le tako brigajo za stvarne in temeljite parlamentarne razprave, je pač žalostno. Z lepimi frazami in s praznim govorjenjem res ni nobenemu pomagano; da pa prva zbornica v državi kar tako brez debate in vsacega meritoričnega pretresovanja vsprejme kak vladin predlog, in kakor je v tem slučaju, celo državni proračun, to je malo častno. Toliko zaupanja vladi, bodisi tako ali tako, je malo preveč in jasno priča o slabosti dotične zbornice. Namesto da bi bila magnatska zbornica prva, daje se pod noge večini poslanske zbornice, ki je ogerskemu ministarskemu predsedniku Tiszi

podpolno udana in hoče vedno le to, česar želi gospod minister.

Hrvatski deželni sabor sestane se, kakor piše „Drau“, v drugej polovici aprila meseca. Dopolnilne volitve v deželni zbor vršile se bodo v prihodnjem meseci.

Vnanje dežele.

Nemški in poljski listi vedno donajajo vesti ob oboroževanju Rusije. Pri-povedujejo nam, kako Rusija nabira ob meji živež in vojsko; nekateri celo trobijo v svet, da je privatni promet na železnicah uže podpolno ustavljen in da železnice služijo sedaj le vojnimi svrham. Drugi poročajo, da ruski častniki zapisujejo po deželi konje, vole in vozove, katere bi lahko v slučaju vojske porabili ter da preiskujejo hiše Poljakov, sluteči, da skrivajo ti orožje in strelivo doma. Vse to so same izmišljotine. Rusija želi miru, zato je stavila svoje predloge, kako rešiti bolgarsko vprašanje. Te predloge ste sprejeli Francija in Nemčija. Avstrija, Italija in Anglija pa se še niso izrekle o tem ter zahtevajo od Rusije natančnejših izjav. A ne glede na to, ali Avstrija in nje zaveznice sprejmejo ruske predloge ali ne, morala bi Turčija, kakor piše Bismarkov organ, proglasiti sedanjo bolgarsko vlado nezakonito ter storiti potrebno, da vzpostavi poprejšnje stanje. Nemčija se drži svojega 1878. l. izgovorjenega prava ter je pripravljena pridružiti se Rusiji ter sprejeti njene predloge. Tudi lord Salisbury je v dolnjej zbornici angleške izrekel načejo, da se bode dalo bolgarsko vprašanje rešiti diplomatskim putem, kajti bilo bi res sramotno, kakor je rekel Bismark, da bi nezatno to vprašanje zaplelo Evropo v vojsko. Ruske novine pa imajo dosta upanja, da bode Avstrija sprejela njihov predlog.

Srbski minister notranjih poslov Radosavljević je izdelal za skupščino načrt postave, ki jamči svobodo volitev. Pravosodni minister Geršić je sestavil komisijo, katera ima nalogo izdelati načrt postave, po kateri bode država bolj skrbela za varnost osebe in imetja, kakor do sedaj. Postavni načrt o reformi davkov, kateri je pripravilo Rističevno ministerstvo, predelal je sedanji kabinet ter ga znatno predrugačil in promenil.

Bolgarsko vojno ministerstvo je izdalo naredbo, po kateri mora vsakih dve tisoč hiš dati, kadar nastane potreba, vojski v porabo voz z dvema vprežnima konjema. To naredbo so nekateri listi slabo tolmačili ter poročali, da baje Bolgarija mobilizuje. Knez Koburg je izjavil, da je pripravljen ostaviti Bolgarsko, ako se vse države izrečejo proti njemu. Ostal bi pa v deželi, dokler izvoli narod novega kneza.

Francosko ministerstvo je izvajalo pretekli teden proti pričakovanju zmago v glasovanju o tajnih dispozicijskih zakladah. S to zmago je začasno odstranjena kriza, pa le začasno. Da je ministerstvo o tej priliki zmagovalo, dogodilo se je zaradi tega, ker so pred glasovanjem ostavili zbornico monarhisti in radikalci. Monarhisti, ker jim je slaba republikanska vlada ugodnejša nego močna, radikalci pa, ker gospod Floquet ni še pripravljen prevzeti vlade, ker je notranji in vnanji položaj preveč zapleten. Ta zmaga sedanjega ministerstva podaljšala mu je življenje do izvršitve proračunske debate, potem pa skoro izvestno pade in vlado nastopi ministerstvo Floquet, ki bode zedinilo, kakor se je nadejati, vse republikanske stranke, in ujasnil se bode notranji položaj Francije.

Kakor poročajo italijanski listi, bode se bila mej Italijani in Abisinci mogoče prihodnji jesec odločilna bitka, ako so Abisinci sklenoli, Italijane napasti. Železnica do Saati bode zvršena do 10. marčija. Mej voli, katere dobivajo Italijani iz Indije, nastala je bolezen in je vlada prepovedala uvažanje tega blaga iz Indije.

Volilna zmaga rumske vlade je bila le prividna, kajti pokazalo se je, da je ministerska kriza neizogibna. Do sedaj je uže odstopil minister notranjih poslov; sledila mu bodeta še ministar pravosodja in prometa. Sedanji načelnik vnanjega ministerstva prevzel bode v prihodnjem kabinetu pravosodno ministerstvo; na njegovo mesto stopi pa Sturdja ali Carp.

objavili to v „Giovane Pensiero di Pola“, da mesto Buzet ni bilo ob imenovanju niti zastopano.

Opuščamo vsako preiskovanje, ali je bilo to imenovanje umestno ali ne; omeniti hočemo samo neki slučaj, v katerem pokažemo, kako se je sedaj protestujoča stranka ravnala, ko je bila še na krmilu, ako je dobila kakšen protest, oziroma prošnjo od večine prebivalstva. Znano je, da je sedanje občinsko starešinstvo izvoljeno iz absolutne večine kmetkega prebivalstva in je tedaj pravi zvesti ljudski izraz in tolmač. Hočeš-nečeš, manjšina mora upogniti glavo ukrepom, storjenim po postavnem starešinstvu, ako isti sklepi ne skruno obstoječih zakonov. Gorenji sklep se ne more in ne sme pobijati od manjšine, kajti isti je postaven.

Nikdo ne more tajiti, da sedanje občinsko starešinstvo nima iste moči in veljave kakor bivši občinski odbor, ki je vladal usodo Buzeške. Kadar se je imelo imenovati občinskega zdravnika, oddal je isti odbor službo onemu zdravniku, kateri je odbornikom najbolj ugajal, — brez ozira na glas občanarjev, želečih da bi službo oddali drugemu zdravniku t. j. tistemu, katerega je prebivalstvo povabilo, naj prosi službe in za katerega je ljudstvo vložilo pismeno prošnjo na občinski odbor. Ali občinski odbor ni slušal ljudskega glasu, temveč imenoval je bil za občinskega zdravnika onega prosilca, ki je bil njim po volji, češ, to izvršujemo, kar moremo. In vendar dotični odbor ni bil tolmač večine občanarjev!

Zdaj se vrača kruh za pogačo . . . z razločkom, da gospodje, ki so takrat imeli v oblasti „sukno in škarje“, tarnajo zdaj nad sklepi sedanjega, veljavnega starešinstva, sestavljenega iz mnogo oseb, ki so prej podajali prošnje tedanjemu obč. odboru, med ostalimi tudi, da bi bil imenovan za obč. zdravnika mož njim po volji.

Lepo je pisati in kričati na vse grlo: pozabite jezo, srd, pomirite se, bodimo bratje . . . Res lepo je preporečati edinost, zvezo. Vse take stvari so lepe, ne zanikujemo; ali gospoda, pokažite to tudi z vzgledom sami! Dokler je vam koristilo to načelo, vam je ugajalo; zdaj, ko je nehala vaša korist, ostavili ste je; zdaj je preporečate svojim nasprotnikom . . . !

Potolažite se tedaj! Občinsko starešinstvo, podelivši častno občanstvo č. g. poslancu Spinčiču, ravnalo je podpolno pravilno, bolj nego je ravnal poprejšnji obč. odbor, ko je imenoval za obč. zdravnika moža, za katerega občanarji niso marali. Občinski odbor ni hotel ozirati se na željo večine, kmetkega prebivalstva in sedanje obč. starešinstvo naj bi bilo navezano na željo le nekaterih meščanov! Res čudni ljudje ste! Zdaj se protivite in hočete, da bi se obč. starešinstvo oziralo na vašo peščico, vi pa se niste ozirali na večino prebivalstva. Hoteli bi kruha za — kamenje!

Izza Čuka v 21. dan sečna meseca. (Občni zbor Nakelske podružnice sv. Cirila i Metoda).

Navzlic grdemu vremenu prisustvovalo je pri občnem zboru v nedeljo v 19. dan t. m. še precejšnje število udov; zastopan je bil tudi krasni spol z dvema gospicama S. i F. Po zborovanju so nas počastili s svojim pohodom tudi nekateri tržaški gospodje.

Z lepim nagovorom odpre prvosednik g. Mahorčič zbor ter želi okoncem podružnici č. krepkejšega razcvetanja v korist vzvišenemu namenu.

Zapisnikar g. Štrekelj prebere poročilo društvenega delovanja v preteklem letu. Zabeležiti moramo osobito, da je društvo pognalo krepke korenine v osrčje preprostega naroda, kajti mej raznimi udi je tudi mnogo kmetov pravih udov in podpornikov. Zelo pohvalno omenja poročilo tudi onih poverjenikov, ki so si stekli zaslug s pridnim nabiranjem udov: gg. Ant. Skala nadučit. Vremški, Ant. Pakiž nadučit. Lokavski i. dr. Zbor vzame to poročilo na znanje s „živio“ kliči.

Blagajnikovo izvestje g. Praprotnika vzame zbor tudi oduševljeno na znanje. Udov šteje podružnica 49 pravih; mej temi sta tudi 2 ustanovnika. Mnogo pa je podpornikov.

O volitvi novega odbora je bil izbran za načelnika malone ednoglasno vrli rodoljub g. Avg. Praprotnik, trgovec, hišni posestnik itd. v Lokvi; za njega namestnika g. Janko Štrukelj, učitelj Barški; za zapisnikarja g. Ciril Metod Kumar, srenjski tajnik in orglavec Lokavski; ter za blagajnika g. Ant. Pakiž, nadučitelj Lokavski. Za povernike so izvoljeni vsi poprejšnji z

DOPISI.

Buzet v Istri. — Sklep občinskega starešinstva Buzeškega s 26. januarja t. l., s katerim se je imenoval č. gosp. poslanec V. Spinčič za častnega občana, vzdramil je čute nekaterim Buzetčanom, da so protestovali proti istemu sklepu ter

iznimko g. Frana Cerkvenika namesto g. Ant. Brginea.

Za odposlanca na veliko skupščino je izvoljen g. Avg. Praprotnik in njegovim namestnikom g. Janko Štrukelj.

Mej razne nasvete stavlja se je tudi predlog, naj se letnina in podpornina poterja pred veliko skupščino. S tem je bil izpravljen dnevni red.

Izvestno se bode vsak poznavalec tuk. kraja čudom čudil, kako da duša tej podružnici in tudi njen ustanovnik g. Štr. — ni izvoljen v odbor. G. Štr. se je vsake odborniške časti odločno branil, a obljubil je tudi na dalje delati v prosep družstva.

Ne morem završiti teh skromnih vrtic nego z opominom na vse družtenike, da zvesto vztrajajo in se krepko drže družtva; posebno pa pozivam Divačane, naj tudi oni pristopajo k družtvu ter posnemajo vrle Lokavce držeč se besed Gregorčičevih:

Brodarjem pomoči nesimo,
Naš čolnici pogube otmimo!

S Koroškega. (Šolski križi.) Pri nas gre še vse po starem vrhu Taaffeja in Liechtensteina in vseh govorov slovenskih poslancev. Nedavno so bile razpisane učiteljske službe v Dravski Kapli, D. Holici in Žabnicah, v podpolno slovenskih krajih, pa pri nobenej se ni zahtevalo v natečaju, da mora biti prosilec sposoben slovenskega jezika! Poprejšnja učiteljica v Žabnicah je dobila službo v Senožečah, v svojem rojstnem kraju.

Kaj jo je prognalo tja, ne vem; toliko pa znam, da tukaj grdo gledajo vsacega učitelja in učiteljico, ki le količkaj diši po slovenščini. Zdaj pa hočejo v Žabnice poslati nemškega učitelja, saj slovenskih nima, in kar so jih imeli, so jih uže z večine prognali iz dežele ali pa prestavili v nemške kraje. Šolski vodja v Žabnicah g. Ehrlich je bil vender toliko „ehrlieh“ in pravičen, da je pisal okr. šolskemu svetu v Belak, da to vender ne gre, da bi se v Žabnice poslal nemški učitelj. Okr. šol. svet je pa odgovoril, da se tudi po drugih slovenskih krajih vzprijemljejo nemški učitelji „brez ugovora“. Ta je lepa! Okolo sto prošelj smo poslali koroški Slovenci državnemu zboru za slovenske šole in veliko število tudi dež. šol. svetu v Celovec. Če smo pa prosili za slovenske šole, umeje se samo po sebi, da zahtevamo tudi učiteljev veših naščine. Da so se do zdaj vse naše prošnje in pritožbe vrgle pod klop, tega nismo krivi mi; ali to nam šolski urad v Belaci ne bi smel na glavo metati, da sprejemamo nemške učitelje „brez ugovora“. Res, da se o vsakem posebe ne pritožujemo, to pa edino le iz tega uroka, ker vemo, da bi vse nič ne pomagalo. Vender pa bi koroški Slovenci v bodoče dobro storili, ako bi se vselej protivili ali protestirali, kadar se jim pošlje nemški učitelj, da se ne greši več na našo potrpežljivost, in da okr. šolski svet v Belaci spozna, kako se moti v svojih nazorih o naših šolskih željah in potrebah. Res, srce mora boleti rodoljuba, ako vidi, kako so zaman vsi naši napor na šolskem polju. Premalo se Liechtensteinov načrt ozira na pravice in potrebe posamičnih občin, in tudi poučnega jezika nič ne določuje. Naši poslanci morajo vse žile napeti, da dosežejo tako promeno šolske postave, kakor ugaja našim potrebam. Morebiti bi se dalo vender doseči, da bi se v mešanih deželah deželni šolski sveti ločili po narodnosti, da bi dobili na pr. na Koroškem poseben šolski svet za slovenske občine. Poleg tega naj bi se občinam dalo nekoliko pravic o nastavljanju učiteljev. Deželni šolski svet naj bi na pr. občini predložil tri kandidate (ternovorschlag), in občina naj bi imela pravo, izbrati si enega; ali pa, naj bi občina imenovala tri kandidate za učiteljsko mesto v svoji šoli, in dež. šolski svet bi bil primoran potrditi enega izmed teh treh. Slovenska občina bi izvestno ne predlagala nemškega ali nemškutarkega učitelja, in to bi bila za nas velika pridobitev.

Samo po sebi se umeje, da se bodo naši poslanci potegnoli za materin jezik kot učni jezik, in da se to sprejme v postavo. Vprašanje je pa, s kakšnim uspehom? Ako se še iz te bitke premagani vrnejo, potem pade slovenski narod v bezčuvstvo ali apatijo ali pa se bodo morali oglasiti odločnejši možje od sedanjih voditeljev. Tertium non datur!

Domače vesti.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda nam je poslalo nastopno zelo laskavo pismo:

Št. 370.

Slavno uredništvo „Edinosti“
v Trstu.

Tudi vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda ima uže od svojega obstanka priložnost opazovati Vašo časnikarsko neumornost na polji slovenskega šolstva. Namene naše družbe ste z vsem rodoljubnim žarom vselej pospeševali v svojem listu!

Oziraje se na vse to je vodstvo v seji dne 16. febr. t. l. sklenolo na tolikej trudoljubivosti izreči Vam iskreno zahvalo.

Ob enem pa se Vam kot hrabremu slovenskemu bojevniku ob sinji Adrijji preporočujemo še za nadaljno naklonjenost, da ste zvesta zaslomba ondotnim našim podružnicam kakor sploh naši slovenski stvari.

Z rodoljubnim pozdravom

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani 20. febr. 1888.

Prvomestnik: (M. P.) Zapisnikar:
Tomo Zupan. Ant. Žlogar.

Vladika Strossmayr je odgovoril odboru „Slovenske Čitalnice“ v Trstu na poslano brzojavno čestitko:

Slavnoj „čitaonici slavenskoj“
u Trstu.

Izporučujem ovšem najtopliju svojo hvala na prijateljskoj čestitci, koju mi slavna čitaonica prigodom moje zl. mise priposlali izvoljela. Bog dragi blagoslovio čitaonici i sve vriedne njene članove svakim dobrom obilno nadario. — Najpače dao im ugledati vedrije dane nad nesretnom našom Hrvatskom.

Preporučujem se i nadalje vašoj ljubavi i molitvi. Sa bratskom ljubavi odani
Strossmayr s. r.

U Djakovu 21. feb. 1888.

Za župnika pri sv. Antonu novem je bil imenovan prečast. g. Fabris Karol, dosednji župnik pri sv. Jakobu v Trstu.

Imenoval je c. kr. namestnik računskega oficijala Petra Dobrilo za preglednika v računskem oddelku namestništvenem.

Imenovanja. Pravni praktikantje Josip Bregato, Matej Primožič in Henrik Tuma so bili imenovani za prislužnike ali avskultante v okrožji višjega deželnega sodišča primorskega.

Dr. Karol Živny je sedel v petek in soboto pred dunajskimi porotniki, zatožen hudodelstva veleizdaje po §. 58 c. Državni pravdnik je bil pl. Soos, zagovornik Živnega odvetnik dr. Markbreiter. Z veliko radostjo javljamo, da je bil dr. Živny oproščen. Ker je ta obravnava za nas avstrijske Slovence posebne važnosti, hočemo jo prihodnjič opisati nekoliko obširneje.

Občinski svet tržaški ima denes 29. februarja po 6. uri javno sejo. Na dnevnem redu sta med ostalim tudi predlog o dovolitvi posojila za zidanje mestne ljudske učilnice v Barkovljah in poročilo pravnega odseka o prošnjah A. Vigolle in tržaškega društva „Tramway“ glede zgradbe tramwayne proge v Barkovlje.

Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaji napravi dne 4. marca 1888. Valentinu Vodniku v spomin slavnost z blagovoljnim sodelovanjem g. c. kr. opernega pevca Lj. Weigleina, gosp. Vj. Hinterhobera, članov konservatorija gosp. O. Žerta in Vl. Budmanija, virtuozna na kontrabasu gosp. B. Fišerja in tamburaškega zbora hrv. akad. društva „Zvonimira“. Pevovodja gospod Jan. Jirik. Lokal: Hôtel Zillinger, IV. Wiedner Hauptstrasse Nr. 25. Začetek ob 8. uri zvečer.

O derači ali konjedirci tržaškem prihajajo pritožbe, da hodi brez posebnega dovoljenja na dvorišča in v hiše po okoličih tržaške in da jemlje seboj pse privezane z verigo, in sicer — ker nima nagobca ali nagobjnaka. Te pravice mislimo da vender še nema, da si prisvoja tujo last. Tudi derač mora poznati svoje meje, do katerih mu je iti in ne dalje. Upamo, da mu magistrat tržaški prav kmalu natanko določi njegovo področje, in da se kaj enacega ne ponovi več.

Železnični promet je denes podpolno ustavljen. Nekateri vlaki so obtičali v snegu.

Ustavljen železnični promet. Železnično progo St. Peter — Reka je sneg tako zamel, da je uže od nedelje promet ustavljen.

Propale so ta teden tri tukajšnje trgovske trdke in sicer: Mellinger in Funk iz Mannheima z okolo 1½ milijonom mark pasivov; F. Peter ter Dušica s pasivom od 70 do 80 tisoč goldinarjev. Poslednji je bil v trgovske zvezi posebno z Dalmacijo.

† **Dr. Jožef M. Hurban**, slavni prvobornik slovaški, je umrl dne 21. t. m. v Hlu-

boki v komitatu Nitranskem. Pokojni Hurban porodil se je dne 19. marca 1817, šolal se je najprej v Trendinu, pozneje pa v Požunu, kjer je v 10 letih dovršil gimnazijo, filozofijo in teologijo. Iz njegove moške dobe je mnogo snovij, kajti posegal je s krepko odločno roko v svojega naroda zgodovino in uže pred 1848. l. se je njegovo ime mnogo imenovalo, zlasti glede vzajemnosti Čehov in Slovkov, posebno pa zaradi njegovega spisa „Unia“, v katerem je tako odločno in jedrnat pisal proti zedinjenju luterancev s kalvinci, da ga je Lipsko vseučilišče imenovalo za doktorja teologije. V neizmerno škodo Slovakom se pa literarno zedinjenje ni uresničilo. L. 1848. je bil Hurban uže župnik v protestantski občini v Hluboki, kar je do svoje smrti ostal. Takrat postavil se je Slovakom kot vojskovodja na čelo in pokojni Kurelac je z velikim naučenjem pripovedoval o Hurbanovi energiji in neumorni delavnosti. Dvakrat vodil je slovaške čete proti Madjarom, udeležil se posvetoovanja slovenskih voditeljev na Dunaji, bil na znanem slovenskem kongresu v Pragi, bojeval se je v sporazumljenji z baronom Jelačićem uspešno proti madjarskim upornikom, upajoč, da bode ubogemu svojemu narodu priboril vsaj nekoliko boljše usode. V marci 1849. pripeljal je deputacijo na cesarski dvor v Olo-muc, proseč za priznanje samostalnosti narodnosti slovaške, predložil tudi v tem zmislu spomenico, katere se pa ni uvažala. Za vse to delovanje moral je mnogo pretrpeti. Uže 1848 l. razpisali so Madjari nagrado na njegovo glavo, pozneje so ga od službe odstavili, deli v preiskavo, a na srečo bil je oproščen. Vse te nevarnosti in neugodnosti mu neso uklonile duha; do svojega konca ostal je svojim načelom zvest, ostal je kremenit rodoljub slovaški, kakor sploh velika večina tistih, katere je uže 1848 l. bilo vzdrnilo. Na grobu uzornega tega rodoljuba in voditelja kličemo se „Slov. Narodom“ in z listom „Narodnie Noviny“: „Večnā, vďáčnā a slávna mu pamāt!“

V. skupščina posojilnice in hranilnice koperske je bila dné 9. t. m. v Dekanih. Predsednik gosp. Vekoslav Spinčić je opisal v jednatem govoru delovanje hranilnice leta 1887. — Iz blagajnikovega poročila razvidimo, da so aktivna pasivom enaka v znesku 20.167 gld. 41 kr. Po družbenikih vloženi denar iznašajo preko 8000 gl., rezervni fond 1320 gl. 66 kr. Novi odbor se je sestavil tako-le: Ivan Milohnič predsednik, Anton Križanec podpredsednik, Fran Matejčić tajnik, Josip Kristan blagajnik, Josip Valentič računovodja, Josip Krmač in Ivan Hrovatin odbornika.

V nadzorstvo so izbrani gg. Jakob Ladavac, Andrej Gregorič in Josip Franca, prejšnji, Ivan Grižon in Fran Flego, nova. O posamičnih predlogih se zahvali g. Križanec odstopivšemu odboru, poudarjajoč velike zasluge bivšega predsednika g. Vekoslava Spinčića; isto izrazi g. Fran Flego. — Predlog g. Ladavca, naj bi se ustopenina znižala od 2 na 1 gl., se ne odobri.

Po končanej seji je bil obed. Gosp. Spinčić se je poslovil z ganljivim govorom od svojih prijateljev, zagotavljaajoč jih, da se loči le telesno od drage mu Istre, duševno pa bode deloval zanjo kakor doslej neumorno. Vrstile so se razne napitnice neustrašnemu narodnjaku in težkim srcem se je ločil odbor od bivšega svojega voditelja.

„Goriška ljudska posojilnica“ uljudno vabi p. n. gg. družtenike k letnemu občnemu zboru, ki bode v družtenih prostorih v hiši dr. viteza Tonklija, ulice Ascolih, štev. 1. v četrtek 1. marca t. l. ob 11½ uri predpoludne s pričujočim dnevnim redom: 1. Poročilo ravnateljstva o družtenem delovanju leta 1887. 2. Račun za leto 1887. in razdelitev čistega dobička. 3. Morebitni nasveti in predlogi. 4. Volitev ravnateljstva in nadzorstva.

Iz poslanih nam računov posnemljemo, da je posojilnica imela 1887. leta dohodkov in sicer: Gotovine dne 31. decembra 1886. 653 gld. 94 kr. Glavnica je prirastlo 168 deležev 1680 gld. Vstopnine 57 gld. 50 kr. Obresti od danih posojil 2109 gld. 29 kr. Uradnine in povrneni izdatki 649 gl. 90 kr. Vrnena posojila 11103 gl. 50 kr. Hranilne vloge 17650 gl. Za hranilne knjižice 3 gl. 80 kr. vsaga 33907 gl. 93 kr. in stroškov je bilo: Glavnica izplačala 15 deležev 150 gl. Izplačane obresti hranilnih vlog 273 gl. 97 kr. Hranilne vloge vrnene 4109 gl. 55 kr. Kupili vrednostne liste 684 gl. 40 kr. Stroški posojilnice (401 gl. 40 kr., manje povrnenih 70 gl. 31 kr.) tedaj 331 gl. 09 kr. Stroški hranilnice

3 gl. 80 kr. Ravnateljstvu postavni delež 17 gl. 01 kr. Davek 19 gl. 27 kr. Plačane deležnine 189 gl. 52 kr. Dana posojila 27664 gl. 24 kr.; stroškov je bilo 33442 gl. 85 kr., ostane zatorej gotovine 31. decembra 1887. 465.08 gl. Račun prometa. Račun stroškov posojilnice za vse stroške, kakor stanovanje, koleki, protesti, tiskovine, poština 401 gl. 40 kr. Račun, davkov za dohodninski davek z dokladami 19 gl. 27 kr. Račun posojilnih obrestij za prejete posojilne obresti leta 1887. 911 gl. 84 kr. Račun uradnin za prejete uradnine in povrnene stroške za leto 1887. 362 gl. 90 kr. Račun Bilance. Aktiva. Denarnični račun za gotovino konec leta: 1887. 465 gl. 08 kr. Račun vrednostnih listov. Za 7 vrednostnih listov po kupni. ceni 684 gl. 40 kr. Račun pohlštva. Za vrednost našega pohlštva 131 gl. 17 kr. Račun posojil. Za posojila družtenikom 39548 gl. 24 kr. Aktiva iznašajo 40828 gl. 89 kr. Pasiva. Račun glavnice za našo glavn. 257 udov z 861 deleži 8610 gl. Račun hranilnice za znesek hranilnih vlog 28603 gl. 96 kr. Račun upnikov hranilnih obrestij, za vse do 31. decembra 1887. naložene hranilne obresti 1236 gl. 70 kr. Račun prenoskov za ves dolg na tem računu, za predplačane obresti in uradnine za leto 1888. 968 gld. 94 kr. Račun rezervnega zaloga. Za znesek rezervnega fonda 470 gld. 57 kr. Račun deležnin. [Za še ne tirjane deležnine 84 gld. 65 kr. pasiva iznašajo 39974 gl. 19 kr.

„Goriška ljudska posojilnica“ v Goričici je registrovana zadruga „z omejenim poroštvom“.

Družteno upravo oskrbujejo ravnateljstvo, nadzorstvo in občni zbor. Ravnateljstvo šteje pet mož, ki so: ravnatelj, njegov namestnik, denarničar, priglednik ali kontrolor in tajnik. Po potrebi se lahko nastavijo tudi uradniki. Ravnateljstvo sprejema denar in daje posojila. Nadzorstvo šteje enako število mož, namreč pet, ter nadzoruje ravnateljstvo in ima vsak čas pravico, pregledati vse knjige in račune, kakor tudi blagajnico in zastavljene reči.

Za zgube in škode jamči društvo: prvič z rezervnim zalogom, drugič z opravičnim dobitkom tistega leta, tretjič z družtenim premoženjem, četrtič z opravičnimi deleži, slednjič s zneskom do visokosti opravičnih deležev. Ako bi se opravični deleži dotaknoli in bi hotelo društvo dalje poslovati, bi se morali deleži doplačati do polnega zneska. Do zdaj ni imelo društvo, dasi posluje uže od 1. junija 1883. še nobene zgube, pač pa si je prigrisnodelo vse razne stroške, katere je imelo do zdaj, vse pohlštvo, vse knjige in rezervni zalog, ki je znašal koncem leta 1887. 470 gl. in kateremu je odmenilo ravnateljstvo od čistega dobička za leto 1887. drugih 425 gld., tako da se povzdigne, ako občni zbor temu pritrdi, na 895 gl. Razven tega ima društvo lepo vsoto tudi v predplačanih uradninah med preneski na nov račun.

Čisti dobiček za leto 1887. znaša 854 gl. Iz te vsote plačajo se po predlogu ravnateljstva družtenikom obresti od opravičnih deležev za leto 1887. po 5 od sto, namreč 386 gl., ravnateljstvu se da postavni delež (5% čistega dobička) 42 gl., in ostali znesek 425 gl. se prišteje rezervnemu fondu.

Denarni promet vzdignol se je od 36000 gl. leta 1886. na 67.000 gld. leta 1887., kar pričuje o zaupanju, katero ima društvo med našim ljudstvom, in o potrebi takega zavoda. Vender nima društvo še toliko denarnih sredstev, da bi moglo vsaj večini prosilcev ustreči, ampak prav pogosto mora prošnje odbiti tudi najzanesljivišim prošnikom. Če bode društvo nadaljevalo sedanjo pot, nadejati se je vedno lepših uspehov.

Vreme. Veselili smo se uže, da nas je stroga zima ostavila ali prevarila smo se. Vrnol se je hujši mraz, nego je bil prvi. Močna burja brije po ulicah tržaških in po raznih nevarnih krajih so se morale napeti vrvi zaradi varnosti ljudstva. Vrh tega pa se je prigodilo mnogo nesreč po silnem vetru. Več oseb je podrla burja, da so se opasno poškodovale. Nebo je jasno ali mrzli sever jemlje solcu vso moč.

Nagla smrt. Ključarju Franu Zennariju se je v nedeljo popoldne na javnej ulici vlila kri. Odnegli so ga takoj v Lloydovo lekarno in od onde domov. Nesrečnež je umrl po nekaterih trenotkih.

Policijsko. Kmetici Barbari Japel z Vrhničke je ukradel neznan lopov košaro s 300 jajci, vrednih preko 7 gold. baš, ko se je radovedna ženska ozrla. — Kočijažu Boštjanu Baldasu je ukradel neznan uzmo-

Tiskarna Dolenc v Trstu.